

Managua

nr. 1 2005

Een verrijkende ontmoeting

- 3 De jongerenconferentie
- 4 Denkend aan Amsterdam
- 6 Stoofschotel van Ayote
- 7 De geliefde sport in Managua
- 8 De familie
- 9 Chilo en Dora, tussen twee culturen
- 10 Indrukken van Managua
- 11 Een uitdagende busreis
- 12 Huisvesting in Managua

'Managua' Colofon

is het informatieblad voor donateurs van de
Stichting Stedenband Amsterdam-Managua

'Managua' is door het ISDS Centrum Nederland
geregistreerd onder ISSN-nummer 0928-8988

Jaargang 24 nummer 1
Maart 2005

Redactie-adres
Nieuwe Herengracht 29
1011 RL Amsterdam
Telefoon 020-6229953
Fax 020-6265258
sam@ssam.nl
www.ssam.nl
Postgiro 5931789

Aan dit nummer werkten mee:

Veronica van Doorn, Sarah van Mourrik
Broekman en Frans Salden (vertaling)
Roberto Escobar, Marlies Dijkstra, Diane
van Berkel, Anna Ensing, Mariska de Boer,
Fiona Hoogveld, Chantal Hoogveld
En alle schrijvers van de artikelen

Lay-out

Jan Abraham Vos –Zlatan Peric MEDIO

Foto voorpagina Managua:

Janet Arauz bakt een tortilla

Foto: Roberto Escobar

Foto voorpagina Amsterdam: Amster-
damse grachtenpanden

Foto: Chantal Hoogveld

DE JONGERENCONFERENTIE

Onzekerheid

Jammer genoeg is er twijfel over de jongerenconferentie. Het is niet zeker of dit ook dit jaar weer georganiseerd kan worden. Elk jaar organiseert de SAM in Managua, specifiek in de wijk San Judas, het beroemde spel TRIAS, waaraan de Martin Luther King school (MLK), de Belén school, en de Sierra Maestraschool deelnemen. Een keer per jaar gaan de jongeren van deze scholen met elkaar om de tafel zitten om over sociale thema's te discussiëren en te zoeken naar mogelijke oplossingen. Nicaragua heeft een erg stijf, klassikaal educatief systeem waarbij de leerlingen in individuele rijen achter elkaar zitten, met hun gezicht naar het bord en de leraar gericht. De leerlingen kijken het hele lesuur alleen maar tegen elkaars nekken aan. Met het spel TRIAS krijgen de leerlingen de mogelijkheid om in een cirkel te zitten en hun kennis te delen, ondanks dat het een zeer competitief spel is, want je kunt er een reis naar Amsterdam mee winnen om deel te nemen aan de jongerenconferentie aldaar.

De jongeren die hebben deelgenomen aan dit spel TRIAS, jongeren van de 4de en 5de klas middelbare school, hebben goede herinneringen aan het twaalf uur durende intensieve spel en hebben hun eigen ideeën over het gezamenlijk oplossen van problemen uitgewerkt. En dan hebben we het nog niet over de banden die hierdoor versterkt worden tussen de leraren en leraressen die dit spel zelf leiden. Banden zoals deze zijn sterk en moeilijk te scheiden.

Boeken voor San Judas

De Gemeentebibliotheek van San Judas heeft vorig jaar een pakket boeken gekregen van de Centrale Bibliotheek van Amsterdam. Het is erg indrukwekkend om te zien hoe de toegewijde mensen van deze bibliotheken met veel plezier en enthousiasme de donatie ontvangen die dient als hulpmateriaal voor kinderen en jonge studenten in Managua. Toen ze deze boeken kregen, hebben ze het logo van de Stichting Vriendschapsband Amsterdam-Managua in de bibliotheekzaal geplaatst ter ere van Amsterdam. Vanaf het moment dat de boeken door Amsterdam gedoneerd zijn aan de gemeenschap, worden ze goed gebruikt

door de buurtbewoners. Educatie wordt als erg waardevol gezien in deze educatieve kringen. Ondanks het minimale aantal middelen dat ze daarvoor krijgen van ministeries en de gemeente, werken deze mensen met veel enthousiasme en toewijding. Ik vind het indrukwekkend om te zien hoe de leraren de materialen die ze krijgen, optimaal gebruiken. Ze zijn niet gewend om voldoende educatief materiaal te hebben om hun taak goed te kunnen vervullen. Dus als zij hulp ontvangen van een zusterstad als Amsterdam, is dat heel veel waard voor zowel docenten als studenten.

Onderwijs

Dankzij de ABN AMRO bank en de Vriendschapsband Amsterdam-Managua heeft de MLK school nu een internetzaal, de tweede school in de buurt die leerlingen de mogelijkheid biedt om voor een voordelige prijs gebruik te maken van het internet.

De vriendschapsband die heeft bijgedragen aan de ontwikkeling op onderwijskundig gebied, is een band die versterkt is. Alle hulp aan educatie wordt altijd dubbel gewaardeerd. De ontwikkeling van deze mensen hangt namelijk af van educatie. Amsterdam heeft op concrete wijze bijgedragen aan deze duurzame ontwikkeling.

Roberto Escobar

Doña Elena Dávila (zij woont in de wijk MLK in het huis van Elena en ze heeft bij Roxaan van de ABN AMRO bank gelogeerd).

Wat stel je je voor of waar denk je aan als ik DE STAD AMSTERDAM zeg?

"Het eerste wat bij me op komt als ik me Amsterdam voorstel, is dat het een industriële stad is. Een geavanceerde, technologisch ontwikkelde stad. Ze hebben me verteld dat Amsterdam erg mooi is, dat het grachten heeft en dat je erdoor heen kunt varen met een rondvaartboot. Ze hebben me verteld dat er treinen zijn die onder de grond gaan, dat er veel gebouwen zijn, dat het er erg koud is en dat de mensen van Amsterdam veel reizen en aardig wat tijd buiten hun land doorbrengen."

Sergio Mercado (directeur stichting Martin Luther King)

Wat stel je je voor als je aan Amsterdam denkt?

"Er komen gedachten in mij op over grote, mooie, glazen gebouwen en over drukke straten met veel auto's en parken. Een levendige stad gedurende de dag en 's avonds tussen de duisternis veel lichtjes en verlichte gebouwen."

Je kent verschillende mensen uit Amsterdam die el Barrio MLK hebben bezocht. Hoe stel je je deze personen temidden van Amsterdam?

"Ik stel me voor dat de mensen uit Amsterdam die ons hebben bezocht in grote huizen wonen, met tapijt, hele goede badkamers en slaapkamers, goede geluidsinstallaties en televisies. Als ze naar hun werk gaan dragen zij een pak. Misschien hebben ze niet veel tijd om gevolg te geven aan de vriendschapsbanden, omdat ze heel hard moeten werken. In de berichten die ze mij sturen zijn ze vaak kort, bondig en direct. Ze hebben het erg druk. Ik stel me voor dat ze glimlachen, maar ook 'vol' met werk zijn."

Martha Hernández (bibliothecaresse van de FIDEL COLOMA bibliotheek in barrio San Judas)

Wat stel je je voor als je aan Amsterdam denkt?

"Ik moet aan een paradijs denken als ik die mooie cultuur zie die ze hebben. Als ik video's bekijk over de prachtige bloemen en natuur die ze daar hebben, dan geniet ik daar erg van. Wij zouden ook kunnen zeggen dat de hulp die ze ons hebben geboden iets is van deze cultuur. Ze hebben vooral de bibliotheek enorm geholpen, met de uitrusting, het

Doña Elena Dávila

Sergio Mercado

AMSTERDAM

gebouw en het assortiment zoals het nu is."

Wanneer je iets over de cultuur zegt, wat komt er dan in je hoofd op?

"Wanneer we over de cultuur praten refereer ik naar de technische/motorische kennis en vaardigheden die ze hebben, naar de goede dingen die ze tijdens hun jeugd leren. Ik heb bijvoorbeeld meegespeeld met het TRIAS spel, wat ik erg leuk vond. Nooit had ik deelgenomen aan zo'n leuk en goed spel, waarbij de beste leerlingen de prijs wonnen om Amsterdam te bezoeken. Misschien krijg ik die kans ook op een dag."

Luz Marina Torres (coördinatrice van de colectivo de Mujeres 8 de Marzo). Luz Marina is al in Amsterdam geweest.

Wat stel je je voor als je aan Amsterdam denkt?

"Ik ken de stad. Het is een mooie, kleine stad met veel water, tenminste daar waar ik ben geweest. Omdat we zo ver wonen denken mensen hier altijd dat problemen alleen in deze landen bestaan en niet in de Europese landen. Dit is een soort mythe waar de ontwikkelingslanden in geloven. Ik denk dat alle mensen er goed leven, dat ze alles in hun huis hebben, dat ze veel eten hebben en dat iedereen werk

heeft. Daarnaast denk ik dat iedereen goed verdient, temeer omdat de euro meer waard is dan de dollar. Verder denk ik dat er in dit soort landen geen geweld tegen vrouwen is en dat er, zoals ik Amsterdam ken, weinig geweld in het algemeen is. Dat wil niet zeggen dat omdat ik Amsterdam zo ken, dat dat de realiteit is. Want in de kapitalistische wereld, in de patriarchische wereld, in de ongelijke wereld en in de arme wereld probeert iedereen er het beste van te maken. Ook al bevindt Amsterdam zich in een wereld ver van ons en ons land, er zijn toch dezelfde moeilijkheden en onmogelijkheden om voor te strijden.

Amsterdam lijkt me een mooie stad. Ze hebben me veel over de geschiedenis van Amsterdam verteld, waarom ze zoveel water hebben en natuurlijk over de mensen die in Amsterdam wonen. Eén keer toen ik een vriendin in Amsterdam ging bezoeken, vond ik het best indrukwekkend dat ze geen bad had en zich baadde in een tinnen badkuip, een hele kleine badkuip in een heel klein huisje waar alles heel goed was ingericht. Niet zoals op veel plekken hier in Nicaragua waar de huizen best groot zijn, met een keuken, een gang en een patio. Van dit alles geniet Amsterdam niet."

Martha Hernández

Luz Marina Torres

De Maïstortilla

Isabel Guido en haar moeder maken tortilla's voor eigen gebruik en voor de verkoop. De maïstortilla staat dagelijks op tafel in Nicaragua: bij het ontbijt, de lunch en het avondeten. Het is een *basimento*, net als gebakken of gekookte banaan. Een gerecht zonder *basimento* is als het eten van 'leegte', zeggen de Nica's.

Doña Isabel *nizqueza* de maïs rond 5 uur 's avonds. Het woord 'nizquezar' komt van het náhuatl *NEXTLI, ceniza*: kook de maïs in as. Tegenwoordig wordt vaak kalk gebruikt, dit werkt sneller dan as. Door de kalk laten de maïskorrels makkelijk los van de kolf. Bij zeven libras (een libra is bijna een pond) maïs voegt Isabel twee handen kalk toe. Ze laat de maïs een half uur koken.

De volgende ochtend wast ze de maïs en haalt ze met de hand de korrels er van af. Dan gaat ze op haar fiets naar een molen om de maïs te malen. Ze voegt water toe tijdens het malen, zodat de maïs makkelijker door de molen gaat.

Vervolgens zet Isabel de *comal* op het vuur. *Comal* is ook een woord van de náhuatl: *COMALLI*. De oorspronkelijke *comal* is van aardewerk, maar doña Isabel gebruikt een metalen. Dit is gewoon de metalen deksel van een vat. De tortilla's zijn daardoor sneller klaar en het is economischer, omdat ze minder brandhout nodig heeft.

Als de *comal* warm is, maakt ze met haar handen een tortilla en bakt deze op de kookplaat. Met 7 libras maïs kun je ongeveer 100 tortilla's maken. Elke tortilla kost C\$ 0.50 (2,5 eurocent). Het maken van tortilla's is erg gecompliceerd, daarom kopen de meeste families ze bij een Tortilleria. In elke buurt is er wel een vrouw als doña Isabel die tortilla's maakt.

Isabel Guido

Guiso de Ayote: stoofschotel van Ayote

Ayote is een Nicaraguaanse soort pompoen. Het woord 'ayote' komt van de Náhuatl, *Ayotli, calabaza* (curcubitaceae). Oorspronkelijk komt de vrucht uit Tropisch Amerika. Met Pasen en tijdens de vieringen van de Maagd Maria in december wordt in Nicaragua ayote met honing (suikerrietsiroop) gegeten. Bovendien wordt het zaad gebruikt als medicijn om parasieten te doden. Het zou ook de bevalling versnellen en koorts terugdringen.

Van Isabel Guido uit Managua kregen we een mooi recept voor stoofschotel van Ayote.

Ingrediënten

- 1 libra (bijna 500 gram) zachte ayote. U kunt ook een nog niet helemaal rijpe pompoen gebruiken;
- 240 gram (zure) room;
- zout.

Bereidingswijze

1. Snij de ayote in kleine stukjes van ongeveer 3 cm.
2. Kook het op het vuur en voeg zout naar smaak toe.
3. Als de ayote gekookt is giet u het af.
4. Voeg de (zure) room toe aan de gekookte ayote, hussel het geheel met een vork, en het is klaar om aan tafel te serveren

DE GELIEFDE SPORT IN NICARAGUA

Introductie honkbal door de VS

In Nicaragua bestaan verschillende vormen van vrijetijdsbesteding voor kinderen, jongeren en volwassenen. Eén van die dingen is sport. Honkbal (baseball) is de meest geliefde sport van Nicaragua. Op de tweede plaats staat boxen, en daarna komen andere sporten zoals voetbal, basketbal en volleybal.

Het honkbal is in 1935 tegelijkertijd met de Noord-Amerikanen (Yankees) in Nicaragua gekomen. Zij kwamen ingrijpen in het land wegens politieke zaken, toen presidentgeneraal Anastacio Somoza Garcia aan de macht was.

Plezier

Op dit moment heet het team van Managua 'Los Indios del Boer'. Onder de favoriete spelers van dit team bevindt zich Menesio Porras. Eén van de beste spelers van ons land. In mijn buurt spelen de jongeren honkbal in de hoofdstraat waar alle auto's rijden. Ze blokkeren met stenen de doorgang voor de auto's en spelen er de hele zondag.

Arme mensen spelen met ballen gemaakt van sokken en met stokken, zonder uniform, maar zij beleven veel plezier aan het spel. Ook kun je een blok in de Barrio San Judas tegenkomen waar teams, gevormd door verschillende sociale groepen, tegen elkaar spelen. Dat kunnen zowel jongeren zijn als volwassenen die voor verschillende bedrijven werken.

Het positieve van dit spel is dat de personen die het uitoefenen hun geest op een gezonde manier bezighouden. Op deze manier denken de jongeren niet aan criminaliteit en drugs of aan andere slechte dingen. Bovendien is deze fysieke oefening goed voor de gezondheid en het onderhoud van het lichaam.

Maar er zit ook een negatieve kant aan de sport. Het publiek wedt tijdens wedstrijden om de winnaar. Zowel de supporters van de winnaars als van de verliezers drinken veel alcohol en vechten en slaan met pijpen, flessen of met datgene wat ze maar tegenkomen op de fanatieke supporters van de tegenstanders. Op deze manier is er laatst een meneer gedood door een messteek en bleef de familie bedroefd achter na een honkbalwedstrijd.

Toekomst

Honkbal is één van de belangrijkste sporten die wordt uitgeoefend in veel landen van de wereld, zoals in de Verenigde Staten, Japan, Cuba, Panama, Canada etc. Voor ons land is honkbal vooral van belang om kinderen, jongeren en volwassenen te motiveren om in de toekomst winnaars te zijn. Zoals de bekende Nicaraguaanse honkballer Vicente Padilla.

Kenia Solano

DE FAMILIE

Ik heet Haydee en via dit artikel zou ik graag wat willen vertellen over mijn familie, die is uitgebreid door de komst van mijn broertje.

Ik ben de oudste van het gezin (21 jaar), dan volgt mijn zus van 16 en daarna komt de verwende van het huis van 3 jaar oud. De relatie met mijn ouders is respectvol en vriendschappelijk. Tussen ons zussen en broers is het heel normaal, zo gezegd, dat we ons heel vaak aan elkaar ergeren. Zo is het altijd tussen broers en zussen, toch? Omdat ik de oudste dochter en zus ben, zijn de huishoudelijke taken mij ten deel gevallen, zoals schoonmaken, de afwas doen, koken. Maar met hulp van mijn zus ben ik snel klaar. We verdelen de taken, dus over mijn zus valt niets te klagen.

's Middags hebben we in ons huis bijna altijd bezoek van familie of vrienden, waarbij het nu eenmaal normaal is dat ze komen zonder bericht vooraf. Zoals ik in het begin al zei, is mijn familie uitgebreid door de komst van mijn broertje. Zijn komst heeft ons leven opgevrolijkt. Ook heeft hij onze familieleden en vrienden opgevrolijkt. Zij weten dat hij is geadopteerd en nu weten jullie het ook.

Adoptiekinderen

De adoptie met hulp van instituten kostte veel tijd en geld. De waarheid is een gecompliceerde formaliteit. Het beste voorbeeld is hoe onze vrienden Juan Carlos en Sobeyda al jaren proberen in aanmerking te komen voor de adoptie van een kleintje. En er bestaan alleenstaande moeders, paren met veel kinderen of paren die zich in een slechte economische situatie bevinden, die zich daarom genoodzaakt zien om hun kind af te staan of te schenken. In mijn buurt zijn veel jongeren die op hele jonge leeftijd zwanger worden, waardoor ze hun studie niet kunnen afmaken en moeten werken. Veel van hen vinden geen werk dat ze helpt om hun kinderen te kunnen voeden. Door dit soort situaties hebben Juan Carlos, Sobeyda en wij een adoptiekind ontvangen. In het geval van Juan Carlos en Sobeyda was de moeder van het kind verlaten door haar partner en afgewezen door haar ouders. Zij nam de beslissing om het pasgeboren kind weg te geven.

Een nieuw broertje

We belden om 9.00 uur 's avonds. De vader en moeder van het kind waren overeengekomen dat ze de jongste van hun twee kinderen, die 6 maanden oud was, ondervoed was en bronchitis had, zouden weggeven. Ze vroegen aan mijn moeder of wij het kind wensten dat ze zouden geven en wij accepteerden het allemaal. Dat wil zeggen mijn moeder, vader, zus en ik. En die zelfde avond gingen we hem halen. Op deze manier is onze familie flink uitgebreid.

En dan heb ik nog niet eens over mijn broer van 19 jaar verteld. Hij is alleen van mijn vaderskant. Het is een beetje verwarrend, hè? Hier is het normaal dat mannen buitenechtelijke kinderen hebben. Maar niet allemaal hoor, dat zou helemaal erg zijn. Maar de meerderheid van deze mannen is erg onverantwoordelijk. Ze aanvaarden hun economische verantwoordelijkheid ten opzichte van hun kinderen niet, en de wetten kunnen dit niet compleet oplossen, zoals ze dat zouden moeten doen.

Dit is het wat kan vertellen over mijn vrienden, familie en datgene wat ik in mijn buurt heb gezien.

Haydee Silva

Chilo en Dora in Costa Rica

Net als veel andere Nicaraguanen, werkten Dora (43 jaar) en haar dochter Chilo (20 jaar) uit Managua ongeveer twee jaar als gastarbeiders in Costa Rica. Zij vertellen over hun ervaringen.

'Ik ging naar Costa Rica om er te werken en te studeren,' vertelt Chilo. 'Mijn droom was om het eindexamen voor de middelbare school te halen, om geld aan mijn familie te kunnen sturen en om wat geld weg te leggen voor mezelf.'

Chilo's moeder Dora, vertelt hoe het ging: 'Mijn dochter had een vriendin in Costa Rica. Zij vond werk als kind-meisje voor mijn dochter, en voor mij werk als verkoopster in een slagerij. We werkten in een toeristisch dorpje dat Cobayo heet, in Punta Arena. Daar huurden we samen een kamer.'

Chilo: 'Later kreeg ik een baan als serveerster in een eethuisje. Daar betaalden ze me beter. Bovendien behandelden de eigenaren mij goed en gaven ze mij een basis-cursus Engels om de klanten - vaak toeristen - te woord te kunnen staan.'

Hoe was het leven in Costa Rica?

Chilo lacht: 'Ik miste het Nicaraguaanse eten: de *Nacata-males* (een typisch Nicaraguaans gerecht gemaakt van maïs en varkensvlees) en *el pozol* (gekookte maïskolf waar ze een frisdrankje van maken). Het eten in Costa Rica is sterk gekruid en daar houd ik niet van.

Dora: 'Het viel me op hoe schoon de *Ticas* (Costaricanen) zijn.'

Chilo: 'Ja, op een dag reed ik daar in de bus en een meisje gooide afval uit het raampje. De buschauffeur stopte en vroeg haar om het weer op te rapen en in de afvalbak te gooien. In Costa Rica zijn overal vuilnisbakken en in elke bus zijn zakjes voor je afval. Hier in Nicaragua plakken de buschauffeurs opschriften voorin de bus met de tekst: "Wees geen varken, gooi het afval niet in de bus". Dus waar moet je het afval dan laten? Je gooit het naar buiten.'

Nog andere cultuurverschillen?

Chilo: 'In Nicaragua zijn de mensen die een (dokters)titel hebben erg hooghartig. Zij praten niet met mensen die niet hun niveau hebben. In Costa Rica was ik bevriend met doctoren. Dat zou in Nicaragua nooit kunnen. De mensen in Costa Rica zijn ook punctueler. Daar kreeg ik een standje als ik te laat kwam. Ik schaamde me omdat ze het me recht in mijn gezicht zeiden, maar ik heb wel geleerd om punctueel te zijn.'

'In Nicaragua leef je met de dag' zegt Dora, '*coyol comido, coyol quebrado*' (vertaling: geld dat je verdient is om meteen uit te geven, niet om te sparen.)

En overeenkomsten?

Chilo: "De mensen zijn gastvrij en vriendelijk zoals wij."
Dora: "Er zijn weinig overeenkomsten. Het leven is beter in Costa Rica."

Chilo, wat gebeurde er met je droom?

'Tja, ik heb mijn middelbareschooldiploma niet gehaald. Tijdens een bezoek aan mijn familie in Nicaragua miste ik de examens. Bovendien keerde ik ziek terug waardoor ik mijn studie in Costa Rica niet kon afmaken.'

Dora: 'Als we niet ziek waren geworden, waren we zeker gebleven, want ze behandelden ons daar goed. We hebben nog steeds contact. Ze bellen af en toe om te vragen hoe het met ons gaat.'

Chilo: 'Als wij weer terug zouden willen, zou dat elk moment kunnen. Ze hebben altijd werk voor ons. Maar ja, ik zou mijn familie te veel missen.'

Roberto Escobar

Grote auto's en groene bomen

Een half jaar geleden heb ik mijn woonbootje op de Borneokade vervuild voor een villa in Managua. Managua is in veel opzichte het tegenovergestelde van Amsterdam: heel veel

zou, veel bomen, veel ruimte maar weinig stijlvolle oude gebouwen. In Managua ontbreekt het historisch gevoel dat Amsterdam geeft. Er zijn weinig culturele activiteiten, maar er staan dan weer wel veel betonnen kunstwerken bij rotondes. Veel paarden en geblaf, maar geen hondenpoep op straat. Veel toeterende auto's en toch nauwelijks agressie in het verkeer. Veel parkeerplaatsen, weinig fietsers.

Er zijn ook overeenkomsten: veel buitenlanders, veel markten, veel afval maar ook veel vuilnisophaaldiensten. Heel veel rammelende taxi's, maar die zijn dan ook een stuk goedkoper dan in Amsterdam. En als je goed zoekt kun je allerlei restaurantjes vinden: van Argentijnse Grill en Falafel tot Goudse kaas met roggebrood. Er rijdt zelfs een Pizzakoerier door de stad.

In Amsterdam werkte ik mee aan een project om de sociale samenhang in een 'achterstandsbuurt' te vergroten. Hier zou dat ook geen slecht idee zijn. Vooral in de rijkere buurten is het slecht gesteld met de sociale cohesie. Op straat zie je het personeel: vrouwen met schorten en mannen in uniform of met hark. De echte buurtbewoners komen alleen in hun auto tevoorschijn vanachter hun hek of muur. Het geeft de wijk een onpersoonlijke, gesloten sfeer.

Het verschil tussen welvarende en achterstandbuurten enorm. Ik doe hier vrijwilligerswerk in een achterstandbuurt, en daar zie je wél veel mensen op straat. Mensen die auto's repareren, naar keiharde krakende muziek luisteren en kinderen die kauwgommetjes verkopen. Maar of de samenhang hier nou zo goed is? Het is in elk geval levendiger. Maar buurtbewoners waarschuwen mij geregeld dat het wel eens té levendig kan zijn. Zij laten niet toe dat ik daar in mijn eentje rondloop.

Net als in Amsterdam zijn er overal kleine sociale projecten. Maar je ziet weinig effecten. De situatie van armere mensen lijkt alleen maar te verslechteren. Ondertussen neemt elke dag het aantal grote, glimmende auto's op de weg toe en rijzen de nieuwe villa's en luxe winkelcentra als paddestoelen uit de grond.

Sarah van Mourik Broekman

Indrukken van Managua

Sinds ik in Nicaragua ben, heb ik eigenlijk niet zo veel te maken gehad met Managua. Zo af en toe ga ik er heen, maar daar blijft het dan ook bij. Daar komt nog bij dat het geen makkelijke stad is om te leren kennen. Er is geen echt stadscentrum van waaruit je je kunt oriënteren, en het is zo groot dat bijna niets te belopen is.

Hoewel León de tweede stad van het land is, is het in verhouding met Managua maar een klein provinciestadje. Managua met zijn boulevards, fastfoodketens, uitgaansgelegenheden, hotels en grote luxe winkelcentrum. Managua met zijn verkeersdrukte, straatkinderen, bedelaars en criminaliteit. In haar roman 'Dochter van de vulkaan' laat Gioconda Belli een van haar personages de volgende veelzeggende woorden zeggen: "Managua is een stad zonder ouders [...] een voortbrengsel van de aardbeving, een stad die uit een aantal kleine, troosteloze stadjes bestaat die her en der langs de busroutes liggen [...] het is een stad met grotten van Ali Baba, wijken waar de veertig rovers wonen, een stad die heel mooi had kunnen zijn, zo mooi als de ansichtkaarten van landen waar we nooit zijn geweest met een meer in de verte en vulkanen, maar de stad keert ze de rug toe, wil ze niet zien [...] het is een stad met wegen die breed lijken maar het niet zijn omdat de gaten in het plaveisel de chauffeurs dwingen over een smalle strook te rijden, het is een krankzinnige stad..."

Hanneke Smits (León, Nicaragua)

EEN UITDAGENDE BUSREIS

Elke dag worden er in Managua werkende en studerende mensen geconfronteerd met de uitdaging om op de plek van bestemming aan komen met het openbaar vervoer. Het instappen in de bus kan heroïsche proporties aannemen. Het is komen en gaan in Managua, waar de notie van tijd lijkt te verdwijnen. De gebruiker tracht elk mogelijk voertuig aan te klampen op een manier die je alleen in scènes van oude piratenfilms, waarin de Spaanse boten besprongen worden, tegenkomt. In deze chaotische situatie verslechteren de omstandigheden zoals: de mechanische staat van de voertuigen, de toename van zakkenrollers, de kosten van een rit met het openbaar vervoer en de relatie tussen buschauffeur en klant.

Niet werkende remmen

De mechanische staat van de bussen is evident aan de fysieke verslechtering van de carrosserie. Het geluid dat ze maken gelijk is aan het geluid van een lawaaiige motor, dat hoort op de schroothoop. Een onzichtbaar aspect, maar zeer fundamenteel, is dat veel voertuigen kapotte remsystemen en richtingaanwijzing hebben. Dit lokt dagelijks betreurenswaardige ongelukken uit die hoge economische kosten en het verlies van waardevolle levens met zich meebrengen. Dit wordt allemaal nog eens verergerd door de hoge snelheid waarmee deze voertuigen zich voortbewegen.

Een ander punt is de criminaliteit. Zakkenrollers en overvallers beroven op brute wijze de arme arbeiders van hun lage lonen. Vrouwen, kinderen en ouderen zijn het eerste doelwit van deze asociale figuren. Een klacht van de slachtoffers is dat veel chauffeurs en conducteurs net zo slecht zijn als de dieven. Ze helpen de dieven om hun misdrijven voor elkaar te krijgen door de achterdeuren van de bus open te laten. Dit maakt het gemakkelijker voor de dieven om te ontsnappen met hun buit. Hoe triest is het dat Managua, denkende aan de armoede, moet leven met een zweep van de criminaliteit die ieder dagelijks laat lijden.

Duur ritje

Een andere factor die noemenswaardig is, zijn de kosten van een rit in een land waar de werkloosheid tussen de 60 en 70% is en de kosten voor levensonderhoud elke dag stijgen. De busrit is een zware last voor de armen. In deze context hebben de internationale verhogingen van de brandstof, uitgelokt door de oorlog in het Midden Oosten of bevroren door de ontwikkelde landen, ervoor gezorgd dat de kosten van een ritje verhoogd zijn. Het begon met de verhoging van de prijzen van de basisbehoeften en is verscherpt door de situatie van de lage lonen die de arbeiders ontvangen. In vergelijking met onze bureaus in Centraal Amerika zijn de lonen ondergeschikt. Een leraar in Nicaragua verdient bijvoorbeeld maandelijks U\$ 80,-, terwijl onze collega's in Costa Rica U\$ 300,- tot U\$ 400,- per maand verdienen. Wat een verschil!

Het laatste aspect om te overdenken is de manier waarop de reizigers behandeld worden. Terwijl in de meerderheid van de situaties de gebruiker een snelle service nodig heeft, zijn de medewerkers van de bus vaak erg sloom en lomp. Dit geldt niet voor al het openbaar vervoer, maar wel voor de meerderheid.

Een glimlach, een aardig woord, een beetje onderling geduld zou de lijdensweg die wordt voortgebracht door de bus al kunnen verlichten.

Het is al 5 uur 's middags. Er is een terugkeer naar huis. Ik weet niet welk avontuur me te wachten staat tijdens mijn busreis, maar als ik heelhuids aankom, zal het een overwinning zijn door de genade van de heer.

*William Salazar
Ing. Agrónomo*

HUISVESTING IN MANAGUA

Interview met architecte Ninette Morales, uitvoerend directeur van de organisatie HABITAR (architectenbureau in Managua, gespecialiseerd in het bouwen van huizen samen met de bewoners).

Hoe is het gesteld met de huisvesting in Managua?

In Managua is het iets beter gesteld dan landelijk, maar ook hier woont 65% in middelmatige tot slechte woningen. Eén op de vijf woningen is zelfs zeer slecht. Niet meer dan de helft van de bevolking van Managua is aangesloten op het riool. En ruim 13% van de huizen staat op risicovol terrein: dicht bij water, onderaan een heuvel, bij vuilnisbelten. Het grootste deel (85%) van de woningen is door de bewoners zelf gebouwd, vaak op stukken grond zonder infrastructuur die illegaal worden bezet. Soms duurt het 30 tot 40 jaar voordat er voorzieningen komen in zo'n gebied. Huizen worden gebouwd van plastic, afval en gebruikt hout. Een aantal bewoners herbouwt de huizen langzamerhand met bakstenen. Maar een deel blijft in erbarmelijke omstandigheden wonen. Er worden ook woningen gebouwd door private ontwikkelaars. De kosten van deze huizen zijn hoog, waardoor ze alleen betaalbaar zijn voor mensen met de hoogste inkomens.

In de jaren '80 had woningbouw geen prioriteit bij de overheid. Ook onder de daaropvolgende regeringen is dit beeld gelijk. Omdat er geen stukken land beschikbaar waren voor de allerarmsten, bouwden de mensen op alle lege stukken die beschikbaar waren. De wijken van de rijken en de armen liggen hierdoor tegen elkaar aan. De programma's voor sociale woningbouw zijn minimaal.

Ruim twee jaar geleden is FOSOFI (Sociaal Fonds voor woningen) opgezet met hulp van de BID (Interamerikaanse Ontwikkelings Bank), om de regering te helpen met de huisvesting van de meest kwetsbare groepen. Maar door de starre organisatie is tot nu toe in Managua geen enkel huis gebouwd uit dit fonds. Van de U\$ 42 miljoen van het fonds gaat de helft op aan het managen van het fonds. Voor het bouwen van een huis wordt U\$ 1850 uitgetrokken, terwijl een degelijk huis rond de U\$ 3500 kost. FOSOFI is erg afhankelijk van fondsen van de BID, wat een aanpak op lange termijn moeilijk maakt. Maar er zijn ook voordelen. De regering wordt zich nu langzaam bewust van haar verantwoordelijkheid voor de woningproblematiek. Daarnaast is het programma INVUR (Instituut voor Urbane en Rurale Woningen) gestart.

Wat doet HABITAR?

We zoeken land, legaliseren dit en verzorgen de infrastructuur. We helpen de bewoners om hun huisvesting op een participatieve en serieuze manier te regelen. Hiervoor werken wij samen met de georganiseerde bewoners, overheidsinstanties, lokale overheid en elke organisatie die in het gebied invloed heeft. Bijvoorbeeld de Katholieke kerk en de Evangelisten. Het sociale werk is onze kracht: voor ons is de sociaal werker net zo belangrijk als de architect. Participatie van de bewoners is noodzakelijk voor het bouwen van de huizen. We vormen brigades van bewoners om gezamenlijk huizen te bouwen. Hiermee hopen we een eenheid te creëren in de wijk. Je maakt niet snel ruzie met je buurman die jouw huis heeft gebouwd.